

Napredne upotrebe て oblika III

Teorija

Izrazi koje ćemo danas razmatrati zapravo su fiksni. Gramatički su čvrsto vezani uz て oblik, a uključuju i nestandardno korištenje čestica. Nisu komplicirani kad znamo て oblik, ali semantički su pomalo zapetljani. Pojavljuju se u obliku:

どうし けい
に + 動詞て形

Gramatički se s desne strane svi ponašaju kao punopravni glagoli, što znači da ne moraju biti u て obliku. Ako nisu u て obliku, onda nose svoje originalno značenje.

S lijeve strane se ponašaju kao čestice (označuju imenice), s tim da se u nekim slučajevima mogu koristiti i za označavanje cijelih nezavisnih rečenica.

- ~ について → (govoreći) o ~

すずき

鈴木さんと新しい仕事について話しました。 *Sa Suzuki sam razgovarao o novom poslu.*

じょせい

しゃべ

きょうすけさんは女性について何時間も喋れると聞いたよ。

Čuo sam da Kyōsuke može satima mljeti o ženama.

くじら

鯨について話そうよ。

Razgovarajmo o kitovima.

Izraz iznad veže se uz jezik, misli, znanje i informacije općenito, a ponekad se pojavljuje i kao kraj naslova članaka, knjiga itd. S desne strane uvijek označava imenicu.

したが

- ~ に従って → u ovisnosti o ~, prateći ~

私の指示に従ってください。

Slušaj moje upute./Radi kako ti kažem.

べんきょうすす

日本語は勉強が進むにしたがって、ややこしくなります。

Japanski postaje to kompliciraniji što više napreduješ.

しつど おんど

湿度は温度にしたがって変わります。 *Vlaga se mijenja u ovisnosti o temperaturi.*

Ovaj izraz uspostavlja odnos između dvije stvari takav da jedna stvar uvjetuje promjenu druge (ali ne nužno i obratno). U prvom primjeru korišteno je osnovno značenje glagola i zato je pisan 漢字. Osim što s lijeve strane može označiti imenicu, ovaj izraz može stajati i iza glagola u rječničkom obliku (vidi 2. primjer).

- ~ につれて → zajedno s ~

父は車でここにつれてきてくれた。

Otac me ovdje doveo autom.

このは

た

こうよう

木の葉は日経つにつれて紅葉した。

Lišće je crvenjelo kako su prolazili dani.

夜がふけるにつれて寒くなった。

Kako je noć odmicala, postajalo je hladnije.

ぞうか

じゅうたく ふそく

人口の増加につれて住宅が不足してくる。 *Kako raste populacija, nedostaje sve više kuća¹.*

Prvi primjer je zamka, jer iako se pojavljuje izraz *につれて*, zapravo se radi o osnovnom značenju glagola *つれる* - *dovesti*. Zgodna demonstracija je to da možemo jednostavno uzeti *ここに* i *車で* i zamijeniti im mjesta bez gubitka značenja.

Za razliku od *にしたがって*, ovdje nije implicirano da jedna stvar uzrokuje drugu nego jednostavno primjećujemo da se dvije stvari događaju zajedno, ali u praktičnim situacijama ovi izrazi se gotovo uvijek koriste kao sinonimi kad želimo izraziti istovremenost.

- ともな
ともな

● ~ に伴って → *sasciitilde* に伴って → slično kao prethodna dva

温度が上がるに伴って湿度は下がっていく。 *Vlaga u zraku pada s porastom temperature.*²

しょうしょう
ていか

温度の上昇に伴って湿度は低下していく。 *Vlaga u zraku pada s porastom temperature.*

Koristi se kao sinonim s prethodna dva izraza, iako sva tri glagola u osnovnom značenju imaju razlike. Valja primijetiti da, dok prethodna dva izraza često označuju glagol direktno, *s* に伴って to baš i nije često.

- おう

● ~ に応じて → *kao odgovor/reakcija na* ~

むづか
ふ

日本語の勉強が難しくなるのに応じて、勉強時間を増やすしかない。

Kad učenje japanskog postane teško, nema druge nego povećati količinu vremena za učenje.

ひつよう
しぜん
か

人間は自分の必要に応じて自然を変えてゆく。

Čovjek mijenja prirodu u skladu sa svojim potrebama.
- ~ によって → *od strane* ~, *ovisno o* ~, *zbog* ~

場合によって逃げるかもしれない。 *Ovisno o situaciji, možda ću dati petama vjetra.*

れい

例によって彼は新聞を読みながら食べていた。 *Po običaju je jeo čitajući novine.*

あらし

嵐によって多くの人が死んだ。 *Zbog oluje je stradalo puno ljudi.*

彼によって書かれた本は多い。 *Puno je knjiga koje je on napisao.*

I ovdje je kao jedan od prijevoda naveden *ovisno o* ~, ali postoje razlike u odnosu na slične izraze iznad. Osim što može označavati vršitelja radnje (pr. 4) ili krivca/uzrok (pr. 3), ovaj izraz s lijeve strane obavezno označava imenice.

¹住宅 je općenita riječ za dom - nebitno radi li se o kući, stanu ili kartonskoj kutiji.

²Iako nije krivo, vrlo je rijetko da *に伴って* označava direktno glagol - najčešće se dodaje *の* za nominalizaciju.